

Projekt współfinansowany w
ramach programu Unii Europejskiej
„Erasmus+”

FIL - Finanse w życiu codziennym
Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk
Partnerstwa strategiczne na rzecz kształcenia dorosłych
{Numer projektu: 2019-1-RO01-KA204-063042}

IO2
Przewodnik dla edukatorów dorosłych
"Miłej podróży!
Na drodze do doskonalenia podstawowych umiejętności"

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

Zawartość:

I. Projekt FIL, jako kontekst dla opracowania Przewodnika i Broszury	3
II . Drogi UŻYTKOWNIKU / CZYTELNIKU!	4
III. Opis logiki OER / Cel OER.....	6
Struktura modułów	7
Opis modułów	8
Sesja profilowania	9
Wskazówki, jak korzystać z OER	9
IV. Ramy dydaktyczne z oceną i przydatnymi wskazówkami dla szkoleń	17
Wstęp	17
Ramy dydaktyczne.....	17
Ocenianie umiejętności i kompetencji uczących się	18
Cele ogólne uczenia się i cele szczegółowe	19
W skrócie: ważne kroki do rozważenia przy planowaniu i realizacji szkoleń	22
Referencje:	24
V. Broszura dla uczących się	25

I. Projekt FIL, jako kontekst dla opracowania Przewodnika i Broszury

Projekt FIL jest projektem innowacyjnym, w ramach którego opracowane zostały moduły dostosowane do potrzeb grup docelowych, stworzony został Otwarty Zasób Edukacyjny (ang. OER) z kursem szkoleniowym na temat finansów oraz niniejszy przewodnik dla edukatorów osób dorosłych.

Główne działania w ramach opracowywania zasobów intelektualnych mają na celu stworzenie programu nauczania. Kurs składa się z modułów, powstałych we współpracy partnerów, z których każdy był odpowiedzialny za jeden moduł.

Moduły wraz z przewodnikiem zostały przetestowane przez edukatorów osób dorosłych i ich słuchaczy podczas dedykowanych warsztatów. Zostały one również ocenione przez zewnętrznych ekspertów.

Zgodnie z przedłożonym wnioskiem, uzgodniono następujące oczekiwania dotyczące przewodnika:

- Przewodnik ma na celu wspieranie edukatorów dorosłych w wykorzystywaniu OER podczas szkoleń z uczącymi się, znajdującymi się w niekorzystnej sytuacji.
- Przewodnik ma formę elektroniczną, dostępną do pobrania ze strony internetowej projektu oraz bezpośrednio z OER.
- Będzie on zawierał opis logiki działania OER.
- Przewodnik przedstawia ramy dydaktyczne wraz z przydatnymi wskazówkami dla szkoleń.
- Dodatkowo będzie zawierał przygotowaną w atrakcyjny sposób broszurę, skierowaną do defaworyzowanych słuchaczy z najważniejszymi wskazówkami dotyczącymi finansów (w formie „zawsze rób to” i „nigdy nie rób tego”) - broszura ta może być rozdawana przez edukatorów podczas szkoleń lub przy innych okazjach.

Podsumowując, przewodnik:

- Jest z jednej strony instrukcją dla edukatorów dorosłych, jak uczyć z wykorzystaniem OER, ale z drugiej strony jest również przydatny bezpośrednio dla słuchaczy.

- Zawiera cenne informacje na temat oceny i walidacji umiejętności.
- Posiada innowacyjny dodatek w postaci broszury dla słuchaczy.

Oczekuje się, podobnie jak w przypadku OER, że dzięki zastosowaniu przewodnika edukatorzy dorosłych podniosą swoje kompetencje cyfrowe i finansowe, a prowadzone przez nich szkolenia będą bardziej efektywne, zaś słuchacze nie będą się już obawiać kwestii finansowych, terminologii bankowej itp. i zaczną w pełni uczestniczyć w możliwościach, jakie stwarza finansowa sfera życia.

Załączona broszura dostarcza słuchaczom natychmiastowej wiedzy na temat tego, co należy, a czego nie należy robić w odniesieniu do działań finansowych.

Przewodnik, podobnie jak OER, może być również wykorzystany podczas szkolenia różnych grup, nie tylko osób dorosłych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, ale wszystkich tych, którzy nie posiadają lub mają niskie umiejętności finansowe i cyfrowe oraz nie korzystają z możliwości finansowych w życiu codziennym.

Ponadto struktura i logika przewodnika może być wykorzystana do przygotowania innych, podobnych przewodników o odmiennej treści.

II . Drogi UŻYTKOWNIKU / CZYTELNIKU!

Witamy w Przewodniku dla Edukatorów Dorosłych „**Miłej podróży! Na drodze do poprawy podstawowych umiejętności**”. Przewodnik ten powstał przy współpracy sześciu organizacji¹, partnerów projektu FIL².

Przewodnik został opracowany jako użyteczne narzędzie, wspierające realizację celów projektu:

- poszerzenie kompetencji edukatorów dorosłych w zakresie efektywnego nauczania finansów i umiejętności cyfrowych z wykorzystaniem Otwartych Zasobów Edukacyjnych oraz

¹ z Rumunii, Arad Development Center Association; z Polski, Stowarzyszenie Centrum Wspierania Edukacji I Przedsiębiorczości; z Hiszpanii, Iсталofі Levante SL; z Włoch, LABC S.R.L.; z Austrii, Best Institut Fur Berufsbezogene Weiterbildung und Personal Training GMBH; oraz z Grecji, Panepistimio Thessalias.

² projekt FIL - Finances In everyday Life (Cooperation for innovation and the exchange of good practices - Strategic Partnerships for adult education), który jest współfinansowany przez Komisję Europejską w ramach programu Erasmus +.

- zwiększenie potencjału finansowego oraz umiejętności cyfrowych i finansowych uczestników, zdolności do podejmowania rozsądnych decyzji finansowych, a ostatecznie osiągnięcie indywidualnego dobrobytu finansowego."

Zdajemy sobie sprawę, że nasza propozycja jest podwójnym wyzwaniem, wprowadzającym czytelników w obszar dyskusji o finansach, poprzez wykorzystanie innowacyjnych narzędzi OER.

Proponowany produkt został przetestowany przez edukatorów dorosłych, praktyków, a oto kilka słów uznania na temat modułów, które, miejmy nadzieję, zachęcą Cię do przystąpienia do programu i zaciekawiają zarówno tematyką, jak i nowym sposobem uczenia się:

Spójrz na poniższe opinie, a jeśli spodobają Ci się niektóre z nich, prawdopodobnie nadszedł czas, aby wypróbować nasz produkt!

- ✓ Moduły są dobrze zorganizowane, informacje są przystępne i łatwe do odczytania.
- ✓ Nawigacja jest intuicyjna, a interfejs przyjazny dla użytkownika, wysoce interaktywny.
- ✓ Szczególnie podobały mi się etapy tworzenia budżetu.
- ✓ Szczególnie podobało mi się to, że po rozwiązaniu quizu mogłam zobaczyć, które odpowiedzi były poprawne, a które błędne!
- ✓ Porady finansowe mogą być postrzegane jako "filozofia życia", ponieważ wyjaśniają ludziom konkretne pojęcia związane z ekonomią, a ludzie uczą się, jak zwiększyć swoje oszczędności, stworzyć budżet, zrobić plan działania, informacje o kontach bankowych, kredytach.
- ✓ OER jest przydatny, aby wyjaśnić ludziom pojęcia, których wcześniej nie znali, zrozumieć ich znaczenie i jak podejmować najlepsze dla nich decyzje.
- ✓ Kurs używa prostego języka, aby wyjaśnić pojęcia, które mogą być trudne do zrozumienia, przykłady z życia codziennego obejmują pojęcia finansowe, które mają być znane.
- ✓ Podobało mi się wszystko, myślę, że sesja profilowania jest bardzo innowacyjna i będzie dobrze wykorzystana na zajęciach.
- ✓ Interaktywne i dobrze zorganizowane.
- ✓ Kursy są bardzo przydatne i interesujące.
- ✓ OER jest łatwy do zrozumienia. Nawigacja jest prosta i przyjazna dla użytkownika.
- ✓ Sesja profilowania jest mądra i użyteczna

- ✓ Podobało mi się to, że kurs był zorganizowany w moduły i miał ocenę na końcu każdego modułu.
- ✓ Rozdziały mają atrakcyjne nazwy.
- ✓ Najbardziej podobał mi się drugi moduł, który szczegółowo opisuje wszystkie aspekty związane z budżetem oraz jak stworzyć plan budżetowy.
- ✓ Również sekcja bankowa była bardzo przydatna i wyjaśniająca, chociaż większość definicji była znana dla wielu ludzi, ale warto zobaczyć je napisane i w zorganizowanej formie.

Docenimy również Twoje sugestie, są one mile widziane i przyczynią się do powstania lepszej wersji narzędzi, a wraz z naszym projektem będziemy mieli wkład w poprawę wiedzy finansowej i cyfrowej. Jest to podstawowa kompetencja dla młodych ludzi, dla dorosłych, dla osób starszych, rodziców, nauczycieli i profesjonalistów w większości dziedzin działalności.

Życzymy Państwu miłej podróży z tymi modułami, które wniosą do Państwa życia nowe możliwości dla lepszego zarządzania Państwa zadaniami finansowymi.

III. Opis logiki OER / Cel OER

Głównym celem szkolenia "**Finanse i życie codzienne**" jest zidentyfikowanie braków w wiedzy i zapewnienie indywidualnej ścieżki kształcenia dostosowanej do konkretnych potrzeb. Strategia pedagogiczna kursu oparta jest na **podejściu blended learning**: połączeniu tradycyjnego i samodzielnego uczenia się z wykorzystaniem platformy e-learningowej OER.

Kurs szkoleniowy składa się z 5 modułów dla dorosłych edukatorów i słuchaczy, wdrożonych jako Otwarte Zasoby Edukacyjne i jest poświęcony rozwijaniu kompetencji: podstawowych (kompetencje cyfrowe, kompetencje społeczne i obywatelskie) i specyficznych (kompetencje w dziedzinie finansów i zjawisk ekonomicznych współczesnego świata, kompetencje w zakresie oceny i walidacji nieformalnego i pozaformalnego uczenia się) z naciskiem na promowanie znajomości finansów w życiu codziennym.

Kurs wspiera:

- **Edukatorów** w zakresie szkolenia, oceny i walidacji umiejętności osób dorosłych ze środowisk defaworyzowanych,
- **Uczących się** w rozumieniu finansów i radzeniu sobie z nimi w codziennych sytuacjach.

Jak?

- Poprzez prezentację słów kluczowych np. rachunek, płatność, rodzaj wydatku,
- Poprzez "pigułki potrzebnych informacji" dla wprowadzenia zagadnień i poprawy ich zrozumienia,
- Poprzez praktyczne ćwiczenia z wykorzystaniem "metod aktywizujących uczestników", takich jak cyfrowe opowiadanie historii, które zwiększą kompetencje finansowe, a przez to ułatwią im życie.

Kurs został przygotowany z myślą o słuchaczach, którzy z powodu braku kompetencji finansowych nie czują się pewnie w kontaktach z bankami, czytając dane finansowe i podejmując decyzje dotyczące swoich budżetów domowych. Edukatorzy otrzymają materiały szkoleniowe, które będą miały na celu przekonanie nieufnych odbiorców do przełamania bariery strachu, narzędzia oceny oraz sposoby metod walidacji.

Interfejs kursu szkoleniowego jest przyjazny dla użytkownika i dostępny w językach partnerów projektu.

Struktura modułów

W każdym z modułów podany jest krótki opis. Cele i efekty kształcenia są przedstawione dla ujednolicenia i zwiększenia użyteczności.

Struktura modułów:

- Cel główny modułu
- Cele szczegółowe modułu
- Opis modułu
- Efekty uczenia się po ukończeniu.

Opis modułów

Szkolenie składa się z następujących modułów:

Moduł 1 – „Moje pieniądze są moje - jak mogę zarządzać swoim budżetem - podstawy finansów”

- Celem pierwszego modułu jest zdefiniowanie podstaw finansów z zachowaniem przejrzystości i jasności. Bardzo ważne jest, aby uczestnicy potrafili zarządzać własnym budżetem. Moduł koncentruje się na przedstawieniu wszelkich pytań dotyczących zarządzania dochodami za pomocą paradygmatów, syntez wyjaśniających i pełnej nawigacji z konkretnymi wskazówkami w tej sprawie. Wykorzystanie różnych narzędzi, jak również odpowiednich technik jest ukierunkowane na pierwszy moduł, jako wprowadzenie dla czytelnika.

Moduł 2 – „O, nie! Kolejny rachunek do zapłacenia! - Jak mogę policzyć swoje wydatki?” - Celem

modułu jest wskazanie i dostarczenie konkretnych informacji na temat tego, jak liczyć i zarządzać naszymi wydatkami. Moduł będzie prowadził użytkowników za pomocą wskazówek i uporządkowanych informacji prowadzących do motywacji.

Moduł 3 – „Bank nie jest taki czarny jak go malują - jak czytać dokumenty finansowe” - Moduł ma

na celu umożliwienie użytkownikom zapoznanie się z treścią dokumentów finansowych. Moduł ten zostanie opracowany przez LABC i ma na celu dostarczenie wskazówek i technik, jak czytać i rozumieć treść dokumentu finansowego.

Moduł 4 – „Ocena umiejętności i kompetencji uczestników” - Celem tego modułu jest pokazanie

uczestnikom ich umiejętności w zakresie radzenia sobie z finansami na początku i na końcu kursu. Wypełnienie kwestionariusza na początku kursu ma na celu pokazanie uczestnikom z jednej strony już posiadanej wiedzy i ich kompetencji w zakresie samodzielnego obchodzenia się z finansami. Jednocześnie uczestnicy powinni być w stanie rozpoznać, w których obszarach tematycznych nie są jeszcze pewni i muszą poszerzyć swoją wiedzę i kompetencje w celu efektywnego obchodzenia się z finansami. Odpowiednie potrzeby szkoleniowe powinny być jasno przedstawione uczestnikom.

Moduł 5 – „Kształtowanie świadomości w zakresie walidacji nabytych kompetencji” - Po

zakończeniu różnych działań edukacyjnych uczestnicy powinni mieć kolejną szansę i ponownie ocenić swoją wiedzę na temat finansów. Uczestnicy powinni być w stanie dostrzec u siebie wszelkie zdobycze nauki i w ten sposób stopniowo nabierać pewności siebie i rutyny w zakresie

efektywnego obchodzenia się z finansami. W ramach zorganizowanego szkolenia, trenerzy/wykładowcy/elektroniczny system nauczania powinni znać wyniki, aby zaplanować kolejne kroki, ocenić postępy w nauce.

Sesja profilowania

Wszyscy użytkownicy mają możliwość wzięcia udziału w sesji profilowania, która automatycznie identyfikuje braki w wiedzy i zapewnia indywidualną ścieżkę nauki dostosowaną do ich konkretnych potrzeb. Sesja profilowania jest skonstruowana w taki sposób, aby każdy użytkownik miał spersonalizowaną ścieżkę nauki - użytkownicy są automatycznie przenoszeni w miejsca z konkretną, potrzebną wiedzą. Więcej informacji i wskazówek, jak korzystać z sesji profilowania, znajduje się w kolejnym podrozdziale.

Wskazówki, jak korzystać z OER

1. Jeśli chcesz rozpocząć szkolenie, musisz wejść na stronę: <https://fil.erasmus.site/e-learning/>
2. Aby dowiedzieć się, które moduły powinieneś studiować w pierwszej kolejności, zapraszamy Cię na sesję profilującą (rys. 1). Sesja profilowania nie jest obowiązkowa. Celem tego kwestionariusza jest ocena i oszacowanie wiedzy i umiejętności użytkownika przed rozpoczęciem modułu(ów).

Home Contact News and Events Outcomes Key documents Language:

OER with online course

We recommend taking a **profiling session** that will perform a quick check on which modules you should learn in the first place. If you do not prefer to access the modules, you are more than welcome to do so!

[Profiling session](#)

Module 1 - "My money are mine - how can I manage my budget – basics of finance"

We would start our discussions about money with this quote, remembering to us that we are expected to use our „driving license,, and be responsible in managing our journeys.

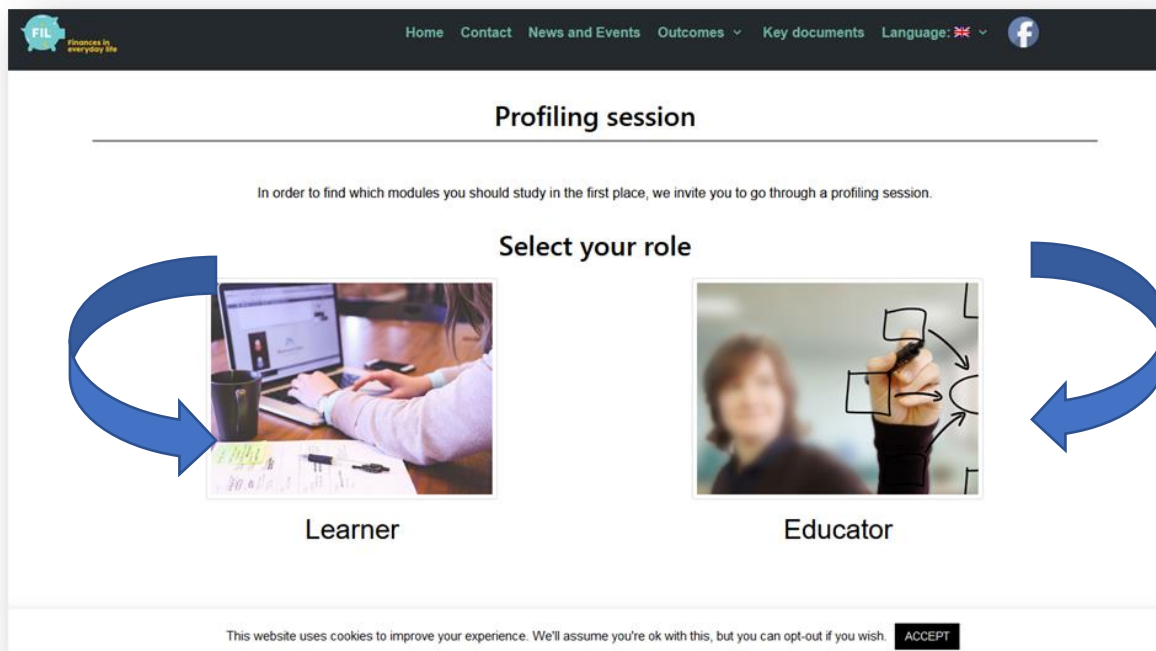
We pay for services and goods, we pay taxes and debts, we pay salaries or we get salaries for our work, **money** are present in our daily life, as a **medium of exchange**, and it would be difficulty to imagine a day without money.

This website uses cookies to improve your experience. We'll assume you're ok with this, but you can opt-out if you wish. [ACCEPT](#)

Zdjęcie 1. Sesja profilowania

3. Wybierz swoją rolę (Uczący się/Edukator) (Rysunek 2)

Zdjęcie 2. Wybierz swoją rolę

- Jeśli jesteś osobą **uczącą się**, wybierz "**Uczący się**".
- Jeśli jesteś **edukatorem**, wybierz opcję "**Edukator**".

4. Zostaniesz poproszony o przejście przez 15 pytań. Po udzieleniu odpowiedzi na wszystkie pytania, należy nacisnąć przycisk "Sprawdź odpowiedzi". (Zdjęcie 3)

14. There are different ways of acquiring financial competencies informally such as reading, taking online courses, and talking to experts

These methods are only applicable to financial studies

Like that you will love the topic

You can apply the same methods to different fields of study

15. There is a link between the EQF and the NQF.

True

False

Zdjęcie 3. Sprawdź odpowiedzi

Pamiętaj!

Tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa w każdym pytaniu w sesji profilowania!

5. Po zakończeniu sesji profilowania, system automatycznie zidentyfikuje braki w wiedzy i zaproponuje indywidualną ścieżkę nauki dostosowaną do konkretnych potrzeb danej osoby. (Zdjęcie 4)

Home Contact News and Events Outcomes Key documents Language:

Profiling session

Your results

- Module 1 - "My money are mine - how can I manage my budget – basics of finance": 33% [open module »](#)
- Module 2 - "Oh no! Another bill to pay! – how can I count my expenditures": 0% [open module »](#)
- Module 3 - "The bank is not as black as it is painted - how to read financial documents": 33% [open module »](#)
- Module 4 - "Assessing learners skills and competences": 100% [open module »](#)
- Module 5 - "Creating awareness on validation of the acquired competences": 67% [open module »](#)

Rys. 4. Przykład wyników

Kliknij "MODUŁ OTWARTY", aby przejść do modułu.

- Po prawej stronie znajduje się spis treści. Po prostu naciśnij na interesującą Cię część i zacznij czytać! (Zdjęcie 5). Możesz również nawigować klikając na przyciski "Poprzednia strona" i "Następna strona" znajdujące się na dole każdej strony. (Zdjęcie 6)

Home Contact News and Events Outcomes Key documents Language:

"My money are mine – how can I manage my budget – basics of finance"

We would start our discussions about money with this quote, remembering to us that we are expected to use our „driving license,, and be responsible in managing our journeys.

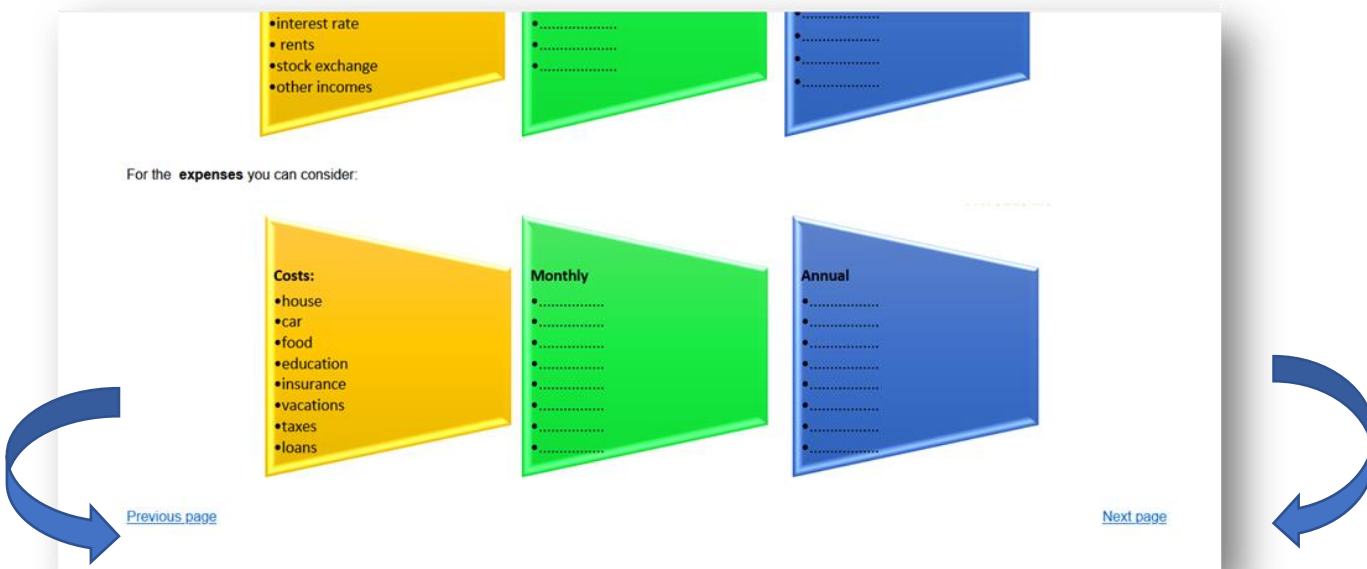
We pay for services and goods, we pay taxes and debts, we pay salaries or we get salaries. Money are present in our daily life, as a **medium of exchange**, and it would be difficult to imagine a day without money. Money serve as a **unit to measure value** for different goods and services; „I am not paying 25 euro for a meal in a restaurant, if I can cook at home for two days from this money,

Money has also the function of **storing value of goods in liquid form**, as Jack Benny advice says: „Try to save something while your salary is small, it's impossible to save after you begin to earn more,. Payments that will be made some time in the future, called **debts, and loans** which are taken and will be repaid, are are usually expressed in money related to an account.

Contents

- Intro
- [Financial independence](#)
- [Action Plan](#)
- [Creating my personal Budget](#)
- [Final Quiz](#)

Zdjęcie 5. Spis treści

Zdjęcie 6. Przyciski poprzedniej i następnej strony

7. Na końcu każdego modułu znajdziesz Quiz Końcowy. Kwestionariusz końcowy pomoże Ci ocenić wiedzę, umiejętności i kompetencje zdobyte w danym module. Kiedy zaznaczysz wszystkie odpowiedzi, kliknij ZATWIERDŹ. (Zdjęcie 7)

Which tools are recommended for final assessment of FIL target group?

- Learning outcome tests
- Final assessment survey
- Situational judgment tests

What are the reasons for grading assessments' results?

- To obtain summarised information about the level and extent learners have reached the intended learning outcomes
- Participants from the target group can evaluate the knowledge, skills and competences gained throughout the training unit
- It helps understand the level and extent to which learners have reached the intended learning outcomes

Why is assessment an important part of a FIL training course?

- To set up or improve learning goals and provide feedback to participants
- To grade learner's performances
- To measure participants' enhanced skills and competences and/ or their satisfaction with the completed training course or unit

[Previous page](#) [Next page](#)

Privacy & Cookies Policy

Rysunek 7. Quiz końcowy - przycisk Wyślij

Następnie zobaczysz, które odpowiedzi są poprawne, a które nie (zielony - poprawne, czerwony - niepoprawne (rys. 8)).

“The bank is not as black as it is painted – how to read financial documents”

Final Quiz

Thanks for submitting your response!

Does the online bank have a physical branch?

Yes

I don't know

Maybe

No

Is standing order somewhat simpler version of direct debit?

Yes

I don't know

Maybe

No

If you have a checking account, do you own a debit card or check?

Yes

No

Contents

1. [Intro](#)
2. [Bank](#)
3. [Bank accounts](#)
4. [Credit](#)
5. [Basic financial documents - how to read them?](#)
6. [Taxes](#)
7. [Final Quiz](#)

Zdjęcie 8. Wyniki quizu

IV. Ramy dydaktyczne z oceną i przydatnymi wskazówkami dla szkoleń

Dwa pytania, na które należy odpowiedzieć w każdym module:

- W jaki sposób zostaną osiągnięte i ocenione oczekiwane kompetencje?
- Edukatorom zaleca się stosowanie następujących wskazówek dydaktycznych!

Wstęp

Wraz z modułami OER projektu FIL, poniższy rozdział ma na celu dostarczenie cennych informacji i przydatnych wskazówek do szkoleń w zakresie oceny umiejętności finansowych słuchaczy. Dowiesz się zatem więcej o szczegółach oceny i o tym, jak możesz przenieść tę wiedzę do swojej własnej praktyki. W rozdziale tym znajdują się również podstawowe pytania i aspekty, które należy rozważyć na początku i w trakcie każdego szkolenia: Kim jest grupa docelowa? Jakie są ich potrzeby? W jakich ramach dydaktycznych osadzone jest moje nauczanie? Jak mogę odpowiednio ocenić uczestników? Poniższy rozdział będzie zatem zwięzłym przeglądem tematu i poprowadzi Cię przez ten proces, podkreślając użyteczne wskazówki i strategie, które pomogą Ci zaplanować i przeprowadzić szkolenie dostosowane do potrzeb Twoich słuchaczy. Następnie uzyskasz użyteczne i praktyczne informacje na temat oceniania i dowiesz się, jak odróżnić cele nauczania od celów kształcenia. Otrzymasz również wskazówki, jak sformułować je na potrzeby swojego szkolenia.

Ramy dydaktyczne

Ramy dydaktyczne leżące u podstaw projektu FIL można określić jako podejście do uczenia się oparte na kompetencjach. Podejście to jest szczególnie zalecane dla grupy docelowej projektów FIL, ponieważ bierze pod uwagę indywidualne kompetencje uczącego się jako punkt wyjścia: w jakich obszarach finansów uczący się posiadają już umiejętności i wiedzę, a czego potrzebują, aby poszerzyć te umiejętności? Przyjęcie tej perspektywy pomaga zidentyfikować obszary wiedzy i mocne strony uczących się. Informuje również o obszarach, w których słuchacze muszą poprawić swoje umiejętności, aby być w stanie pewnie radzić sobie z kwestiami finansowymi

i odpowiednio uczestniczyć w obszarach życia, które mają związek z dobrobytem finansowym i byciem finansowo zorientowanym.

Aby Twoje szkolenie było udane, pamiętaj, że powinno być:

- ✓ **skierowane na zasoby:** Uwzględnienie kompetencji, umiejętności, doświadczeń osób uczących się itp,
- ✓ **skierowane na praktykę:** Uwzględnienie umiejętności finansowych, których posiadanie jest wymagane w codziennym życiu, umiejętności potrzebnych w praktyce, wykorzystanie autentycznych materiałów szkoleniowych (również w formie cyfrowej) itp.,
- ✓ **skierowane na uczącego się:** Uwzględnij tok uczenia się i poziom uczniów, preferencje dotyczące uczenia się, zainteresowania i motywację do nauki, itp,
- ✓ **modułowe i elastyczne:** Małe, elastyczne jednostki szkoleniowe, które można dowolnie łączyć i dostosowywać do potrzeb edukacyjnych.

Po zidentyfikowaniu grupy docelowej, jej potrzeb i ustaleniu odpowiednich ram dydaktycznych dla szkolenia, przechodzimy do tematu oceny, który dostarczy cennych informacji i użytecznych wskazówek, które można wdrożyć i wypróbować w swoim szkoleniu.

Ocenianie umiejętności i kompetencji uczących się

Cechą dobrej oceny jest to, że dostarcza ona ważnych i wiarygodnych informacji na temat tego, ile wiedzy i umiejętności uczący się osiągnęli dzięki szkoleniu. Tak więc zdolność do podejmowania świadomych decyzji w odniesieniu do oceny uczących się ma fundamentalne znaczenie dla programów edukacyjnych i zawsze musi być dokładnie przemyślana przez trenerów, tak aby szkolenie przyniosło zamierzone efekty uczenia się u uczących się. Oczywiście, pozostaje nam pytanie, kiedy można bezpiecznie stwierdzić, czy efekty uczenia się zostały osiągnięte podczas szkolenia.

Odpowiedź brzmi: sukces szkolenia idzie w parze z ustaleniem celów i zadań szkoleniowych. Stanowią one podstawę każdego programu szkoleniowego i zapewniają trenerom mapę drogową dotyczącą tego, dokąd chcą dotrzeć ze swoimi uczniami. Dlatego też najpierw przyjrzymy się różnicy pomiędzy celami i zadaniami szkoleniowymi.

Cele ogólne uczenia się i cele szczegółowe

Ze względu na ich pokrewieństwo, te dwa terminy są bardzo często używane zamiennie. Jednak w rzeczywistości odnoszą się one do dwóch różnych idei, jeśli chodzi o uczenie się. **Cele ogólne uczenia się odnoszą się** do długoterminowego wyniku. Cele to szerokie, ogólne stwierdzenia, które odnoszą się do aspiracji wyższego rzędu, które chcesz, aby Twoi słuchacze osiągnęli po ukończeniu szkolenia. Cele ogólne zazwyczaj nie są bezpośrednio oceniane. Z drugiej strony, **cele szczegółowe** to krótkoterminowe i konkretne stwierdzenia, z wymiernym rezultatem. Cele szczegółowe się mogą być oceniane, aby stwierdzić, czy uczestnicy osiągnęli cele szkolenia. Innymi słowy, najpierw należy określić cele ogólne, a następnie na ich podstawie sformułować szczegółowe cele kształcenia. Tworzą one plan działania szkolenia.

Cele ogólne	Cele szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> ➤ mają szeroki zakres, ogólne cele i długoterminowy wynik ➤ nie są bezpośrednio oceniane ➤ opisać perspektywę kursu i jego skutki ➤ opierają się na ideach, wartościach związanych z ogólnym doświadczeniem, które ma być udziałem uczestników szkolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mają wąski zakres, konkretne cele i krótkoterminowy wynik ➤ są oceniane (poprzez ocenę uczących się) ➤ opisać, co uczący się osiągnęli po zakończeniu szkolenia (sekwencji) ➤ są wyrażane poprzez działania edukacyjne, materiały szkoleniowe itp.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Uczący się będą w stanie zrozumieć dokumenty finansowe”. <ul style="list-style-type: none"> ➔ ogólne stwierdzenie ➔ wynik długoterminowy (a nie krótkoterminowy) ➔ oświadczenie jako takie nie jest bezpośrednio oceniane, biorąc pod uwagę jego niejasne sformułowanie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Uczący się będą potrafili rozdzielić różne dokumenty finansowe, wskazując ich cechy charakterystyczne”. <ul style="list-style-type: none"> ➔ oświadczenie szczegółowe ➔ wyniki krótkoterminowe ➔ stwierdzenie jest oceniane, ponieważ odnosi się do konkretnej umiejętności/wiedzy

	(np. wykazanie się wiedzą poprzez umiejętność rozróżniania różnych dokumentów finansowych)
--	--

*Źródło: Ashmore, L. & Robinson, D. (2015). *Uczenie się, nauczanie i rozwój: Strategies for Action*. London: Sage.*

Jak widać, różnica między formułowaniem celów staje się widoczna, gdy porównamy je ze sobą. Jeśli naprawdę chcemy wiedzieć, w jaki sposób nasze nauczanie wpływa na postępy w nauce naszych uczniów, warto poświęcić czas na zdefiniowanie celów ogólnych i szczegółowych szkolenia. W dalszej części artykułu dowiesz się więcej o tym, jak zabrać się za formułowanie jasnych celów w oparciu o model SMART.

Konkretne: Cele muszą precyzyjnie określać, co uczący się będą umieli po zakończeniu lekcji. Dlatego należy używać czasowników szczegółowych, takich jak „zidentyfikować/analizować/rozwiązać...”:

Do końca lekcji, uczestnicy będą w stanie zidentyfikować 5 ważnych kroków do stworzenia planu budżetu osobistego.

Unikaj niejasnych celów nauczania, takich jak „wiedzieć/wyjaśnić/wierzyć...”:

Do końca tej lekcji uczniowie będą wiedzieli, co to jest budżet.

Ocena: Cele mogą być obserwowane i oceniane.

Do końca lekcji uczniowie potrafią porównać i podać konkretne przykłady różnych metod płatności.

W powyższym przykładzie, nauczyciel może oceniać i obserwować poziom wiedzy uczniów, w przeciwieństwie do:

Do końca lekcji uczniowie rozumieją znaczenie różnych metod płatności.

Osiągalne: Cele muszą być osiągalne (realne do osiągnięcia) dla uczących się.

Do końca lekcji uczniowie potrafią sklasyfikować różne rodzaje podatków i wiedzą jak obliczyć podatek dochodowy.

Do końca lekcji uczniowie wiedzą wszystko o podatkach.
(nieosiągalny/nierrealistyczny w zakresie)

Istotne: Cele muszą być adekwatne do treści lekcji. Dobrą praktyką jest, by prowadzący przedstawiali cele nauczania na początku każdej lekcji. Należy wyjaśnić uczniom, dlaczego jest to dla nich istotne, by zaangażować się w treść lekcji i z czego są oceniani.

Określone w czasie: Cele muszą być osiągalne w określonym czasie trwania lekcji.

Źródło: Ashmore, L. & Robinson, D. (2015). *Uczenie się, nauczanie i rozwój: Strategies for Action*. London: Sage.

Z tego powodu przy formułowaniu celów nauczania ważne jest, by używać **czasowników czynnościowych, które odnoszą się do konkretnego aspektu funkcjonowania uczących się**, co pozwala następnie **zmierzyć, czy cel nauczania został osiągnięty**. Ponadto, aby zrozumieć ścieżkę uczenia się, warto odwołać się do **taksonomii Blooma**. Opisuje ona różne poziomy uczenia się i w ten sposób pomaga w ustaleniu jasnych celów. Poniższa tabela przedstawia przykłady czasowników i działań, które można wykorzystać do wyznaczenia celów nauczania. Dobrze sformułowane cele dają nam mapę drogową do wyboru, zaprojektowania i wdrożenia odpowiednich działań oceniających. Etapy uczenia się przedstawione w tabeli należy rozumieć w porządku hierarchicznym, dlatego przy ustalaniu celów należy się nimi kierować. W ten sposób zapewniasz, że uczący się mogą stale rozwijać/poszerzać wiedzę podczas szkolenia.

Poziom/etap nauki	1.Zapamiętanie	2.Zrozumienie	3.Wnioskowanie	4.Analizowanie	5.Ocenianie	6.Tworzenie
Czasowniki określające cel nauki	pokaż połącz wymień zdefiniuj nazwij	porównaj rozróżnij wykaż zidentyfikuj streść	zorganizuj wyselekcjonuj zbuduj wybierz zobrazuj	przeanalizuj sklasyfikuj wyróżnij rozwiąż skonkluduj	określ ocień uporządkuj uzasadnij skonkluduj	połącz rozwiń utwórz opracuj rozwiąż
Działanie oceniające do pomiaru celu	test quiz arkusz roboczy	streszczenie identyfikacja ćwiczenie porównawcze/ kontrastowe	praca projektowa studium przypadku (poszukiwanie rozwiązania) a) ilustracja	praca projektowa raport studium przypadku (poszukiwanie rozwiązania) debaty	ocena rówieśnicza i samoocena informacja zwrotna wykresy	eksperyment esej raport artykuł / teksty

Źródło: Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing, Abridged Edition*. Boston, MA: Allyn and Bacon.

W skrócie: ważne kroki do rozważenia przy planowaniu i realizacji szkoleń

W dalszej części rozdziału przedstawiona zostanie lista najważniejszych kroków w szkoleniu, wraz z pytaniami przewodnimi i cennymi informacjami wspierającymi ten proces. Następnie podajemy przydatne wskazówki, jak sformułować odpowiednie cele nauczania i cele uczenia się dla grupy docelowej. Dzięki temu będziesz w stanie podejmować świadome decyzje, jeśli chodzi o wybór odpowiedniej oceny (działań).

1) DOKŁADNIE PRZEMYŚL SWOJĄ PRZYSZŁĄ GRUPĘ SZKOLENIOWĄ:

- o Jakie są potrzeby Twojej potencjalnej grupy docelowej w odniesieniu do ich dobrobytu finansowego?

- Jakie kompetencje posiadają (najprawdopodobniej) w zakresie znajomości zagadnień finansowych?
- Co są w stanie zrobić samodzielnie, jeśli chodzi o codzienne praktyki finansowe?
- Jakie kompetencje będą dla nich ważne do zdobycia w trakcie szkoleń?
- Jakich kompetencji chcesz ich zatem nauczyć/udoskonalić?

2) NAKREŚLENIE CELÓW DYDAKTYCZNYCH SZKOLENIA:

- W zależności od kursu i odpowiedzi na powyższe pytania, powinieneś zacząć od burzy mózgów na temat celów nauczania. Posłuży Ci to jako mapa drogowa, gdzie chcesz podążać z uczniami i jak chcesz, aby wyglądało ich doświadczenie uczenia się. Pamiętaj, że cele to szerokie i ogólne stwierdzenia.
- Cele będą również odzwierciedlać Twoją perspektywę na kurs i to, w jaki sposób uczestnicy będą z niego korzystać (zakres długoterminowy).
- Bądź realistyczny: Wybierz cele nauczania, które są odpowiednie i osiągalne dla Twoich uczniów.
- Przykłady formułowania celów kursu:
 - ✓ "W tym kursie, uczniowie zdobędą..."
 - ✓ "Po ukończeniu tego kursu, uczestnicy będą mieli..."
 - ✓ "Główne tematy, na które chcę położyć nacisk w tym kursie to..."
 - ✓ "Podejście, które chcę zastosować w tym kursie to..."

3) OKREŚLENIE CELÓW NAUCZANIA:

W oparciu o ogólne cele uczenia się, można z nich wywnioskować szczegółowe cele uczenia się. Najważniejszą kwestią przy formułowaniu celów nauczania jest to, że musisz być precyzyjny przy ich zapisywaniu i przekazywaniu ich swoim uczniom. Pamiętaj, by formułować cele MAŁDRZE i unikać niejasnej terminologii. Twoi uczniowie powinni mieć jasny obraz tego, czego mają się nauczyć.

4) OPRACOWANIE DZIAŁAŃ INSTRUKTAŻOWYCH:

Opracowując cele i zadania edukacyjne, należy również zacząć zastanawiać się, za pomocą jakich działań instruktorskich uczący się będą doskonalili swoje umiejętności w zakresie wiedzy finansowej. Na tym etapie szczególnie ważne jest, aby wybrać treści odpowiadające potrzebom

grup docelowych i wybrać odpowiednie sposoby ich realizacji. Ponadto, wyznaczone cele muszą być możliwe do osiągnięcia poprzez zaangażowanie uczących się w treści, które uznasz za odpowiednie dla nich.

5) OPRACOWANIE OCEN:

Wybór odpowiedniej formy oceny pomaga ocenić i zmierzyć efekty uczenia się. Ważne jest, aby cele kształcenia były zgodne z działaniami związanymi z oceną. Jak już dowiedziałeś się z rozdziału 4 OER, ocena może mieć miejsce w trakcie całego kursu (ocena formatywna) lub na koniec szkolenia (ocena sumatywna). Ocenianie wiedzy uczestników w trakcie całego kursu dostarcza cennych informacji na temat uczenia się w ogóle oraz tego, czy cele dydaktyczne, zadania lub nauczanie wymagają korekty. Jak widać, jest to proces dynamiczny, a dostosowanie celów, zadań lub sposobów nauczania i uczenia się będzie miało wpływ na każdy element. W ten sposób można jednak zaferować uczniom szkolenie, które odpowiada ich potrzebom. Ponadto, ponowna ocena umiejętności i wiedzy uczniów w trakcie kursu pozwala uczniom obserwować, identyfikować i uświadamiać sobie ich własne postępy w nauce. Daje im to jasny pogląd na to, w których obszarach wiedzy finansowej już się poprawili, a gdzie jest jeszcze miejsce na poprawę. Pomaga im to zarządzać swoją nauką i daje im orientację.

6) DALSZE PRZYDATNE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE SZKOLENIA

- ✓ Upewnij się, że opracowałeś/wybrałeś odpowiednią ilość celów dla każdego rozdziału szkolenia. Nie przesadzaj. Pamiętaj, że cele nauczania muszą być MAJDRE i osiągalne.
- ✓ Przy formułowaniu celów używaj prostego i precyzyjnego języka.
- ✓ Zachowaj prostotę: Nie używaj więcej niż jednego zdania dla każdego celu nauczania.
- ✓ Upewnij się, że wybrałeś **jeden** odpowiedni cel, który będzie oceniał oczekiwany rezultat. Taksonomia Blooma może służyć jako wskazówka.

Referencje:

Anderson, L. W. & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing, Abridged Edition*. Boston, MA: Allyn and Bacon.

Ashmore, L. & Robinson, D. (2015). *Uczenie się, nauczanie i rozwój: Strategies for Action*. London: Sage.

Deutsches Institut für Erwachsenenbildung (Hrsg.). (2019). *Curriculum Finanzielle Grundbildung*.

Projekt współfinansowany w
ramach programu Unii Europejskiej
„Erasmus+”

Finances in
everyday life

Bonn: DIE.

Sava, S. (2012). Analiza potrzeb i planowanie programu w kształceniu dorosłych. Opladen [u.a.]: Verlag Barbara Budrich 163 S. (Przewodniki naukowe w edukacji dorosłych).

V. Broszura dla uczących się